

Cai Guo Qiang'ın kitapta yer alan heykeli.

Sanatın barometresi İstanbul

"Küresel Sanat Pusulası"

Alistair Hicks

Cev: Süreyya Evren,
Dilek Şendil, Mine
Haydaroğlu

Yapı Kredi Yayınları

Fiyatı: 65 TL

Alistair Hicks "Küresel Sanat Pusulası" adlı kitabında, bir yazarın çağdaş sanat dünyasındaki keşiflerinin kaydını tutuyor ve okuruna, içindeki sanat pusulasını bulmasında yardımcı oluyor.

NURDURAN DUMAN

Önce içimizdeki pusulayı bulmalı, sonra onu tekrar tekrar kurmalı... Her gerektiğinde yeniden. Gerekeceğinden de. Çünkü insanlık değişiyor. Çünkü yolu dünyaya bir biçimde düşmüş varlığımız yaşam deneyimleriyle biçimlenip değişiyor. Yolculuğu esnasında aşk, sevgi, iyi kötü tüm insanlık halleriyle karşılaşılıp alçaklık ya da yükseklik kazanan bu varlık, etkileşimde bulunduğu doğa, bilim, spor, edebiyat, sanatla derinleşip genişliyor.

Yaşam yolunda aldığı yara berelerle kimi zaman hasta düşen ve / veya yolunu kaybeden varlığımız, yol kenarındaki ya da yan yollardaki ya da tekinsiz keçi yollarının ucundaki sanat eylemlerinin iyileştirici duraklarında sağlıyor, yönünü yeniden buluyor. Böylece etkileşimde bulunduğumuz sanat eserleriyle birlikte iç alanımızdaki öz coğrafya şekilleri de yeniden ve yeniden biçimleniyor. Dış alanımızdaki sanat coğrafyasında da dünya hızla döndüğünden, bu coğrafyanın pusulasının ibresine etki eden kutupların çekim güçleri de sürekli değişiyor. Bu nedenle önce içimizdeki pusulayı sonra da sanatın pusulasını bulup tekrar tekrar kuracağız.

Deutsche Bank sanat koleksiyonunun kıdemli küratörü olan yazar Alistair Hicks, altbaşlığı ile birlikte "Küresel Sanat Pusulası - 21. Yüzyıl Sanatında Yeni Yönelimler" adını taşıyan incelemesiyle hem sanatçının hem de, okurla sanatseverin kendi yolculuğuna sahip çıkmasını cesaretlendiren bir kitap amaçlamış. Onun kendi yoluna giderken yönünü seçmesine yardım edecek bir pusula olmasını istemiş. "Beklenti öldürücü bir şey," diyor Hicks ve şöyle devam ediyor:

"Bunu neden beğeniyim?" "Küresel Sanat Pusulası'nın amacı bu soruya cevap vermeye çalışmaktan ziyade; kendinizi ve çevrenizdekileri anlamaya yardımcı olmaları için sizi sanatçıları kullanmaya teşvik etmek. Eskiden yolumuzu yıldızlara bakarak bulurduk. Ben sanatçıları yıldızlarım olarak kullanıyorum." Yapı Kredi Yayınları'nın çağdaş sanat kitapları dizisinden çıkan çalışma "Batı", "Güney", "Doğu", "Kuzey" diye dünya coğrafyası dikkate alınarak ama yazarın dünyasına göre düzenlenmiş, Türkiye baskısı için hazırlanan "Türkiye'deki Pusula" adlı özel bir bölümle birlikte oldukça kapsamlı.

Yan yollardan gidenler

Kitap için 21. YY. sanatında yeni yönelimleri odağına alan Hicks, dünyada çağdaş sanatın yükselişe geçtiği son yıllarda İstanbul'u sanatın barometrelerinden biri olarak görüyor. Ona göre sanatın gelecekte alacağı yön, kısmen Türkiye'nin ellerinde. Yazar için Türkiye seyahatlerinin en büyük keyiflerinden biri kendisini fikirlerin enerjisine, fokurdayışına bırakmak. Hicks bu deneyimlerinden yola çıkarak örüntüler ve eğilimleri izleyip Türk sanatçıları belirli temalarla eşleştirebilir olmuş. Ona göre Türk sanatçıların elinde üzüntüler ve kaygılar var. Sanatçılar, İstanbul'un geçmişine ayak uyduruyor, ülkeleri ve dünya hakkında açıklamalarla dolup taşıyor. Hicks'in Türkiye'nin farklı kentlerinde atölyelerine konuk olduğu sanatçılarımızı öne çıkardığı bu bölüm, Türk çağdaş sanatına yaklaşmamız ve yakınlaşmamız açısından bizim için özellikle önemli.

Deutsche Bank sanat koleksiyonunun kıdemli küratörü Alistair Hicks, dünyanın dört bir yanındaki sanatçıları inceleyip, yapıtlarını okuyarak; okurun da kendi pusulasını oluşturmasına yardımcı oluyor.

Her şeyde olduğu gibi sanatta da tektipleşme, artık bir mesele olarak önümüzde duruyor. Sanat piyasası küratör, simsar ya da eleştirmenlerin etkisi altında bir tekelin elinde gibi...

Sanat teorisi ise Johann Wolfgang Von Goethe, Ruskin, Clement Greenberg'in aralarında olduğu isimler tarafından geçmişte tanımlanıp çoktan onaylandı. Sanat dünyası da New York, Londra, Paris, Berlin ve Pekin gibi merkezlerde toplanmış durumda. En azından böyle görünüyor. Sanat beğenimizin hiçbir küratör, simsar ya da eleştirmenin etkisi altında kalmaması gerektiğini düşünen Alistair Hicks için ise durum böyle değil. Ona göre sanat, artık merkezden uzakta ve teorilerin dışında da üretiliyor çünkü dünya artık eskisi gibi değil. Küresel ekonomideki değişimlerle internetin olanakları birleşti, sanatçılar dünyanın herhangi bir yerinde yaşayıp kendilerine uluslararası bir kariyer inşa edebiliyor. Bu nedenle kitabını, özellikle ana yoldan gitmeyip yan yollara sapan sanatçıların peşine düşüp onlarla görüşerek, onları işaret

ederek kurmuş.

Merkezde sanat var

Kitapta "Amerika Kıtaları" olarak ele alınan "Batı" bölümünde ise sanatçıların çoğu ABD etrafında dönen bir dünyayı mesele edinmişler. Yazarın, "Güney" bölümünde Afrika ve Ortadoğu'yu birlikte ele almasının nedeni ise Edward Said. Çünkü onun için, buralardan çıkan sanatçılardan söz ederken Said'e gönderme yapmak mümkün değil. Afrika, İran ve Ortadoğu'dan çok az sayıda sanatçıyı evinde, atölyesinde ziyaret edebilmiş, görüşebildikleri ise çoğunlukla sürgündeki sanatçılar. "Doğu"da ise Çin, Hindistan, Kore gibi ülkelerin yanına Avustralya'yı da eklemiş. "Kuzey" bölümü ise Rusya'nın da dahil edildiği Avrupa. "Avrupalılar evrenin merkezinde yer almazlar," diyerek Avrupa'nın kendini evrenin merkezinde sanmasına da değindiği bu bölümde has sanat, piyasa ve pazar üzerine de kafa yormuş ünlü küratör...

"Küresel Sanat Pusulası", sanatı merkeze alırken dünyaya başka gözlerle bakmak isteyen okur ve sanatsever için.